

TOSAMA

ŠTEV. 11
LETO IV

november
1968

GLASILO TOVARNE SANITETNEGA MATERIALA - DOMŽALE

DAN REPUBLIKE 29. NOVEMBER

KOČEVSKI ZBOR

Letos praznujemo 25-letnico ustanovitve naše socialistične Jugoslavije.

Ob tem dogodku se naši narodi vsako leto spomnijo svoje zgodovine, ki je v tako kratkem času popisana z dolgo vrsto težkih in grenkih dogodkov.

V trenutku, ko so vsi narodi Jugoslavije padli v suženjstvo krvavega fašizma, je zadonel klic naše partije pod vodstvom tov. TITA, ki je uspešno zajel vse rodoljube naše domovine v borbi za osvoboditev.

V tej borbi so narodi Jugoslavije pregnali okupatorja in ustanovili nov družbeni sistem, v katerem ima delovni človek proizvajalec in upravljaec primerno mesto na vseh področjih našega življenja. To so sadovi naše vztrajne dosledne borbe za lepšim življenjem, s katerim smo šli, gremo in bomo tudi šli k zaželenemu cilju. Kadar danes praznujemo rojstni dan naše nove Jugoslavije in gojimo te tradicije, se včasih dozdeva udeležencem boja, še bolj pa mladini, ki ni doživljala krutosti borbe, ne strahot okupacije, kakor, da se je to vse moralo zgoditi, vse je razumljivo in jasen logičen rezultat zgodovinske nujne in družbene zakonitosti.

Vendar vstaja naših narodov ni bila spontano gibanje, v kateri človek ne bi imel odločilno mesto.

Naše ljudstvo pojmuje borbo in njen uspeh globoko in vsakem koraku in povsod. Danes je jasno vsem to, kar je bilo pred borbo jasno samo Titovi avantgardi.

Našim junakom, ki so padli s puško v roki, junakom, ki so umrli ob kolih kot talci, tistim, ki so izdihali v taboriščih — vsem njim smo postavili spomenike. Malo je krajev v ožji in širši domovini, kjer

ni očitnega spomina na vse tiste, ki so padli za svobodo. Tudi naši dosežki pri obnovi naših krajev in zgraditvi novih so pravtako velika oddolžitve vsem padlim, saj so si ravno to želeli in za to žrtvovali svoje najdražje — lastno življenje.

Danes naše otroke ob praznovanju Dneva republike učimo o bitkah za njeno ustanovitev, v katerih smo krvaveli, učimo jih o tem, kolikokrat smo se morali poraženi umakniti, učimo jih o tem, kako nikoli nismo hoteli priznati poraza, kako smo iz vsakega poraza črpali ne obup, temveč novo voljo za nove borbe, učimo jih o tem, kako smo po tolikih težkih udarcih iz borbe izšli kot zmagovalci. Morda naši mlajši ne razumejo vsega, kar jim pripovedujemo pismeno ali ustmeno in kar jih učimo. Verjetno ne poznajo mnogih dogodkov, ki so nam starejšim ostali v neizbrisnem spominu in na katere se v razgovorih radi vračamo. Čisto gotovo ne poznajo mnogih podrobnosti iz težkih toda slavnih let naše narodno osvobodilne borbe.

Za nas starejše so to leta našega življenja: za mladino ta leta pomenijo legendo, iz katere pa se je — če nič drugega — naučila tistega, kar je v njej najvažnejše, da narod, ki noče priznati poraza, nikoli ne more biti premagan in da je prava svoboda samo tista svoboda, ki si jo sam priboriš.

Zato danes s ponosom praznujemo 25. rojstni dan naše SFRJ in svečano obljublamo, da se bomo za njen nadaljni razvoj in nedotakljivost borili na vsakem koraku in povsod, kot smo se borili za njeno osvoboditev.

Prvi oktober 1943 bo ostal zapišan v zgodovini slovenskega naroda kot veliki dan rojstva slovenske državnosti, ko si je ljudstvo sredi vojne vihre tik pred samo ofenzivo prvič demokratično izbralo svoje odposlanca za sklicani Kočevski zbor, da bi tam postavili temelje nove resnične ljudske oblasti pod okriljem Osvobodilne fronte.

573 odposlancev iz vseh delov Slovenije se je zbralo pod najtežjimi pogoji v Seškovem domu v Kočevju, da bi tam razpravljali in sklepali o bodočnosti nove dobe ponosnega slovenskega naroda. Zaradi varnosti in nemotenega dela se je zasedanje vršilo samo ponoči. Tri noči so se vrstili govorniki, ki so preprosto, prežeti z jekleno voljo, sestavljali program, ki je daljnosežno osvetlil pot skozi boje v svobodno Slovenijo.

Nikdar ne bom pozabil neskončnih aplavzov med in po govoru pokojnega Borisa Kidriča, ki nam je v svoji prirojeni daljnovidnosti prikazal vse, kar danes doživljamo. Priznam, da si vsega takrat v tistih pogojih nismo mogli niti predstavljati, ker je zvenelo za tiste čase, vse to bolj kot pravljica. Toda, ker smo poznali tovariša Kidriča in ker smo on poznal svoj narod, smo vedeli, da ta veliki genij ni poznal utvare, kadar je govoril Slovincem. Poznal je podporo ljudstva ob vsaki priliki, kadar je bilo to potrebno.

Sedaj, ko praznujemo Slovenci srebrni jubilej ponovnega rojstva svoje dežele, smo se zopet zbrali na (Nadaljevanje na 2. strani)

M. P.

Civilna zaščita v našem podjetju

Na vseh področjih v našem življenju poskušamo danes s preišljenim znanjem in organizirano pomočjo v kar največji meri zmanjšati človeške žrtve in materialno škodo v nepredvidenih hudih nesrečah, kot so požar, poplava, potres in v vojni

zračni napad, atomski napad, bojni strupi, razne epidemije itd. Zato smo tudi v našem podjetju organizirali posamezne enote CZ, da v primeru težjih, naravnih in drugih nesrečah priskočijo strokovno izvežbane na pomoč. V našem podjetju

- smo organizirali sledeče službe:
- služba obveščanja, alarmiranja in zvez,
 - tehnično reševalna služba,
 - sanitetna služba,
 - služba za red in varnost,
 - RBK služba (radio-biološka kemijska).

Kdo od naših članov sodeluje v teh ekipah, smo si lahko prečitali že v 2. št. TOSAME — februar 1968. Kolikor je uspelo, smo potem med letom sklicali posamezne ekipe, da smo se bolje spoznali, kdo sodeluje skupaj in kakšen je namen ekipe. Med tem časom so že vsi člani CZ obiskali tečaj CZ, ki ga je organizirala delavska univerza v Domžalah, kjer so si pridobili najpotrebnejše znanje. Člani CZ so dolžni to znanje in navodila širiti med svojo najbližjo okolico, tako, da bo resnično vsak naš državljan poučen, kako naj se zavaruje in rešuje v posameznih težavah. V našem podjetju smo po vseh oddelkih razobesili navodila, ki jih je izdal štab za varstvo pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami občine Domžale, v katerih zelo na kratko in jasno piše najpotrebnejše, kar mora vedeti vsak državljan.

Za uspešno delo naših ekip pa je potrebna tudi zadovoljiva oprema. Zavedamo se, da te opreme naše ekipe še nimajo in jo bomo skušali čimprej nabaviti, da bodo z njo ekipe lahko tudi vadile kajti le tako bo uspeh lahko zadovoljiv.

Do sedaj je najbolj opremljena ekipa požarne varnosti. Spoznajmo in zapomnimo si svoje naloge in navodila CZ, kajti nikoli ne vemo kje in kdaj nam bodo koristila.

Moška ekipa vadi za tekmovanje

KOČEVSKI ZBOR

(Nadaljevanje s 1. strani)

istim mestu v isti dvorani in isti odposlanci, le da nas ni bilo več toliko. Mnoge je vzela že vojna, mnoge izčrpanost težkih dni, kar pa nas je še bilo smo se pristržno pozdravili in bili veseli snidenja na ta veliki dan ob misli, da smo opravili veliko delo, ko smo postavljali temelje resnične ljudske oblasti.

Kočevje je zdaj lepo novo mesto in izpolnile so se besede Borisa Kidriča, da bo v tem mestu kmalu zrastle industrija in se bo pasivnost tega dela Dolenjske umaknila moderni proizvodnji in da bo človek sredi kočevskih gozdov postal resnični gospodar svojih sposobnosti in življenja, ki mu pripada po vseh človeških normah.

Besede Ivana Cankarja — NAROD SI BO PISAL SODBO SAM — katere so vedile zbor odposlancev pri njihovem ustvarjanju, pa še danes svetijo iz Kočevja širom svobodne slovenske zemlje.

Kosirnik Ivan

Skupinski posnetek pomlajene ženske ekipe

Samo iznajdljivost in izurjenost ne zadostujeta več!

Naša tovarna je naročena na številne strokovne publikacije, katere pa prelista ali celo prebere le ozek krog bralcev. Tovarniški mesečnik TOSAMA bo poskušal ob skromnih možnostih, ki jih ima ob omejenem obsegu in redkem (čeprav rednem) izhajanju — ta krog razširiti z občasnim ponatisom pomembnejših izvlečkov iz člankov, ki bi utegnili zanimati večje število naših delavcev. Tako bosta marsikatera dobra misel ali ugotovitev rešeni prehitre poza-be ali omaloževanja, obenem pa bi bralce našega lista držali v stiku z znanstvenimi dogajanja doma in v svetu. Pregloboko seveda ne kaže iti, kajti samo strokovna TOSAMA ne more biti; malo strokovnosti ji je pa potrebno.

V sedmi številki Moderne organizacije, revije višje šole za organizacijo dela v Kranju, je bil ponatisnjen članek nemškega gospodarstvenika Petra Druckerja »Manager («izgovori; menedžer) in bedak«. Objavljen je bil v časopisu Fortschrittliche Betriebsführung v decembru 1967. Avtor v njem razglablja o vlogi in pomenu modernih elektronskih računalnikov, za katere trdi, da so najneumnejši pomočniki, kar smo jih kdaj imeli. Prav v tem, pa da je njihova moč. Prisilijo nas, da za njih mislimo in postavljamo merila. Kolikor neumnejši je pomočnik, toliko pametnejši mora biti mojster. Prednost računalnikov je v tem, da znajo povedati tisto, kar smo jim naročili, to pa vsekakor neverjetno hitro. Računalnik se nikoli ne utruji in ne zahteva, da mu plačamo nad-

ure. Naše sposobnosti večja bolj kot vse drugo, ker nas osvobaja rutinskih poslov. S tem nam omogoča — nas dejansko sili — da vsako svoje delo predhodno temeljito preštudiramo.

Ob takih zahtevah, ki jih postavlja uporaba »bedaka« — elektronskega računalnika, razvije Drucker vrsto zanimivih misli glede znanja in strokovnosti, ki pa nikakor ne morejo veljati le za področja, kjer se uvajajo elektronski računski stroji, ampak povsod tam, kjer se želi iti s časom in z napredkom. Citirajmo Druckerja:

»Največja sprememba je v tem, da smo v zadnjih dvajsetih letih ustvarili popolnoma novo investicijsko vrednost — znanje.«

Še sredi 40-ih let je GENERAL MOTORS zelo spretno prikrival dejstvo, da je eden od treh vodilnih, Albert Bradley, doktor filozofije. Skrivali so, da ima fakulteto, ker je bilo splošno znano, da so zares sposobni ljudje začeli kot razpečevalci na drobno. Imeti doktorja filozofije v podjetju je bilo več kot grozno.

Danes pa se podjetja kar hvalijo s svojimi akademsko izobraženimi kadri. Znanje je postalo najdragocenejši pomožni vir, še več, zelo drag vir! Ako ima človek danes fakulteto, je to »socialna investicija« ki znaša dobrih 100.000 dolarjev; tu ni vračunano, koliko so pri tem potrošili njegovi starši in kaj so morali prispevati prejšnji rodovi. Njegovi pradedi in dedi so morali že z 12 ali 13 leti delati na polju, da bi lahko on danes študiral. To pa je veli-

kanska investicija!

Približno pred sedem tisoč leti je bila izvedena prva velika revolucija, ko so naši predniki svojo spretnost in obrtniško znanje prvokrat uporabili pri delu. Toda svojega znanja niso izkoriščali za to, da bi zamenjali človeško silo. Često ravno najtežja dela zahtevajo tudi največje fizične napore; kirurg pri operaciji opravlja najtežje fizično delo. Pri naših prednikih pa je bilo tako, da so svoje spretnosti, svojo iznajdljivost uporabljali kot dodatek fizičnemu delu. Danes pa smo temu dodali še svoje znanje — in to je druga revolucionarna preobrazba — a zdaj ne več kot zamenjava za iznajdljivost ampak kot popolnoma nova dimenzija. Samo iznajdljivost, rutina ne zadostujeta več!

Znanje precej vpliva na upravo podjetja in sicer v več pogledih. Predvsem se moramo naučiti znanje uporabiti produktivno. Kako, za zdaj še ne vemo. Skoraj vsa podjetja, ki jih poznam, plačajo »intelektualnim delavcem« več kot polovico celotnega plačanega fonda. Toda doslej se to še ni pokazalo v povečanju produktivnosti in dobička. Nekaj pa je, kot se zdi, že precej jasno: čeravno gospodarstvo kar precej izdaja za »intelektualne delavce«, nima kakšne resnične koristi od tega. Ako pogledamo, na kak način zaposlujemo naše »intelektualne delavce«, se ne bomo več čudili; tega namreč ne znamo izvesti.

Ena od redkih stvari, ki jih poznamo, je tole: Za vsakega umskega delavca — celo za pomožnega administratorja — veljata dva zakona. Prvi zakon se glasi:

Znanje izpuhti, če ga ne uporabljamo in izpopolnjujemo. Veščine in spretnosti »zarjavijo«, če se ne uporabljajo, toda zelo hitro jih lahko spet osvežimo, kar pa ne velja za znanje. Če znanju ne bomo postavljali vedno novih zahtev, ga bo zelo hitro zmanjkalo. Usiha neprimerno hitreje od kateregakoli vira, ki smo ga doslej imeli.

Drugi zakon se glasi:

Edina spodbuda za znanje je uspeh. Kdor je kdaj doživel kakšen velik uspeh, je to zanj od tistega trenutka spodbuda. Postane trajno doživetje. Vidimo, da zelo malo vemo o tem, kako naj znanje produktivno izkoristimo.

Novi pomožni vir »znanje« nas navaja še k enemu sklepu. Sedanja generacija voditeljev — petintridesletni ljudje in mlajši — je prva generacija, ki je pripravljena to znanje neposredno izkoriščati, tj. preden si bo pridobila desetletne ali dvajsetletne izkušnje. Jaz pripadam zadnji generaciji voditeljev, ki svoje (Nadaljevanje na 4. strani)

Misli o sestanku na Viru

Na podlagi sklepa komisije za nagrajevanje je bil dne 24. 9. 1968. ob 10. uri v domu na Viru razširjen sestanek, na katerega so bili povabljeni vsi predsedniki komisij pri CDS, vsi predsedniki samoupravnih organov, to je CDS, UO, svetov delovnih enot, nadalje predsednik sindikata, mladine, sekretar OOOZK in vsi vodilni delavci, vodje delovnih enot in vodja nagrajevanja.

Dnevni red je imel samo dve točki:

1. Kompetence komisij pri CDS
2. Politika nagrajevanja:

toda kljub temu je bil sestanek po vsebini zelo pester, še bolj pa v diskusiji, ki se je po uvodnem nagovoru razvila. Celotni zapisnik tega sestanka je na oglasni deski, zato bom bralcem Tosame v tem sestavku posredovala samo njegove zaključke, ki so bili naslednji: Za prvo točko, to je, da bi komisija dobila

od CDS oziroma kasneje tudi v samoupravnih aktih, svoje mesto; s tem so se navzoči strinjali. Seveda je pri tem treba pogledati tudi strokovni sestav komisij in to, da so v komisiji predstavniki vseh delovnih enot.

O drugi točki je podal obširno poročilo tovariš Mokorel, vodja nagrajevanja, ki je nanizal precej problemov, ki ga ovirajo pri delu, predvsem pa to, da bi politiko nagrajevanja moral določiti CDS, služba in komisija pa bi jo morali v podrobnosti izdelati.

Tudi temu poročilu je sledila živahna razprava, ki se je končala ob 13. uri. Mnogi so pozdravili ta sestanek in izrazili željo, da se v takem sestavu še kdaj dobimo in odkrito pomenimo o problemih in težavah, kajti le na ta način jih bomo uspešno rešili.

H. B.

Samo iznajdljivost in izurjenost ne zadostujeta več!

(Nadaljevanje s 3. strani)
vrednosti meri samo po izkušnjah. Kaj pa nam je preostalo drugega, kot da se opiramo na svoje izkušnje? To seveda ni bilo idealno, ker izkušnje ne moremo testirati in jih ne moremo posredovati. Izkušnje si človek pridobiva sam, le zelo veliki poznavalci jih lahko posredujejo drugim.

To pomeni, da bo prišlo do precejšnjih trenj, ko bodo morali ljudje svoje in sedanje generacije delati skupaj. Mladi upravičeno pričakujejo od nas starejših, da bomo tisto, kar govorimo, spremenili v delo. Nam pa to niti ne pride na misel. Zagovarjamo znanje, sistem in red samo zategadelj, ker teh stvari nikoli nismo imeli. Krčevito se držimo izkušnje, ker so edino, kar imamo. Čutimo se prevarani in izgubljeni, polovico svojega življenja smo izbirali izkušnje, pa še vedno ne vemo, kaj pravzaprav hočemo. Mlada generacija ima vedno prav, ker je čas na njeni strani. To pomeni, da se moramo stari preusmeriti.

In tu pridemo do tretjega — zelo važnega sklepa: Podjetja, ki hočejo

ostati vodilna, morajo zaupati mladim velike naloge — in to čim prej. Starejši ne morejo prevzeti takšnih nalog, pa ne, ker bi bili premalo inteligentni, ampak ker so njihovi refleksi, reakcije napačno programirani.

Mladi se danes toliko časa izobražujejo, da nimajo časa za pridobivanje izkušnje, ki smo jih mi še imeli za nujno potrebne pri opravljanju odgovornih nalog. Starostni sestav prebivalstva nas sili, pa če nam je to prav ali ne, da bomo dajali v naslednjih dvajsetih letih prednost ljudem, o katerih še pred nekaj leti ne bi verjeli, da se bodo sami znašli v podjetju.

Podjetja naj končno razumejo, da morejo prenehati z zamenjavanjem svojih 65-letnikov z 59-letniki. Selekcijo morajo izvesti med svojimi sposobnimi 35-letniki.

Večina napak se zgodi pri povišanju vodilnih kadrov v najvišje. Večina srednjih voditeljev dela po napredovanju isto kot prej: kontrolira delovne procese in »se gre gasilce.« Glavna naloga voditelja je, da razmišlja. Merilo za uspešnega voditelja na najvišji ravni so popolnoma drugačna kot na srednji. Mnogi se povzpnejo na vrh zato, ker so prilagodljivi. Toda kmalu se nenadoma znajdejo »daleč za fronto«, tako da ne vedo več, čemu naj se prilagodijo — in tako odpovedo. Morada so drugače zelo sposobni ljudje, toda v njihovih dosedanjih izkuš-

njah jih ni prav nič pripravljalo na dolgoročno planiranje. Nimajo pojma kako je treba ukrepati pri sprejemanju poslovnih odločitev. Spričo tega mnogi odpovedo, ko se povzpnejo na sam vodstveni vrh. Iz izkušnje vem, da od treh uspe samo eden, druga dva ostaneta vedno na srednji ravni. Tudi temu moramo biti kos.

Tu se z druge strani pojavi problem izobraževanja srednjega vodilnega kadra. Danes še ni težko pridobiti ljudi, da se izobražujejo. Toda nekega dne bo težko. Nam pa so tudi na srednji ravni — ne samo na vrhu — potrebni ljudje, ki znajo misliti. Meja, kjer začnemo učiti ljudi misliti, se bo morala pomakniti navzdol.

Ako bomo hoteli znanje obdržati, ga bomo morali sistematično pridobivati in prenašati naprej. Tu se zdaj pojavljajo številna vprašanja poučevanja in učenja, razvoja znanja in metod mišljenja — ne samo pri naprednih narodih, ampak tudi v deželah, kjer še ne znajo razlikovati vodenja na osnovi izkušnje od vodenja na osnovi znanja — kjer se še sploh ne zavedajo, da obstoja znanost v vodenju gospodarstva. To pa je že druga tema.

Pri vsem pomenu, ki ga ima znanje kot nova investicijska dobrina, pa le ni v tem največja sprememba — pa ne samo zategadelj, ker se še ne čuti njen vpliv na svetovno gospodarstvo. Do najvažnejše spremembe je verjetno prišlo na področju tehnike.«...

Takega mišljenja je torej nemški strokovnjak. Kakšnega mišljenja smo pa mi?

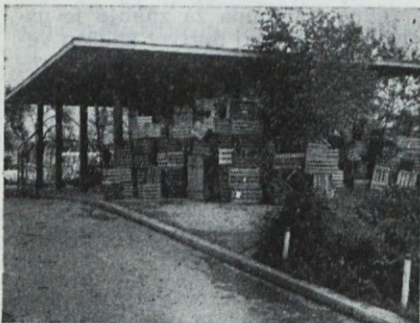
T. L.

POZOR MED NAMI SO ...

Po naslovu sodeč boste mislili to bo pa nekaj kriminalnega. Pa ne bo tako. Kriminal naj obravnavajo drugje, jaz bom pa nepoštenje do nas vseh.

Kritika velja tistim, ki so se na račun ostalih dobro »namalicali« s sosedovimi jabolkami. Tako je res, da prepovedan sad zamika. Ne bom razpravljaj o tem, kdo vse je bil. Samo majhen opomin, da drugič ne počenjajo takih stvari, ker lahko pride do opomina s posledicami. Če imajo vest, jih bo morda prizadelo in se bodo drugič premislili.

Franc Perše

Priprava na ozimnico

NEKAJ O INFORMIRANJU

V začetku oktobra je delavska univerza »Tomo Brejč« iz Kranja organizirala seminar o poceni tiskanim glasilu za delovne kolektive, v hotelu »Grad Podvin«. Na tem seminarju, katerega sem se udeležil tudi jaz, smo pridobili prijeme, kako časopis delamo, da bo za bralce še bolj zanimiv. Predavatelj tov. Dušan Rebolj, predsednik Združenja novinarjev informiranja v delovnih organizacijah nam je zelo nazorno prikazal kako naj informiranje poteka, da bodo obveščeni vsi, ki živijo v eni delovni organizaciji. Mnogokrat ugotavljamo, da v našem samoupravnem sistemu nimamo časa in sredstev za informiranje.

Pri tem se bije boj. Nekateri ta boj spremljajo z ironičnim posme-

hom, češ to so politične parole.

Tako lahko pride do ostrih konfliktov, ki vodijo v prekinitve dela. To doživljajo tisti, ki jim informiranje ni mar, ker zato niso osebno odgovorni. Delovne ljudi informirati, ni lahko delo. To družbeno politično delo zahteva namreč veliko mero odgovornosti ter ogromno navora. V kolektivih bi morali uvesti načela, da v samoupravnih aktih mora biti zapisano: KDO, KOGA in O ČEM mora obvestiti in odgovornost za neizpolnjevanje zadalžitev. Informiranje je potrebno obravnavati kot nujen pogoj samoupravljanja, ki ne bo več stvar posameznikove pripravljenosti, ampak norma medsebojnih odnosov.

Franc Perše

Naš razgovor

V današnjem kramljanju, ki sva ga imela s tovarišico Jožico Muhič — administratorko v prodajnem oddelku komercialne pri nas — je bila glavna tema teleprinter.

Ni še dolgo tega, ko so naši poslovni partnerji doma in v inozemstvu dobili prvo novico, poslano po teleprinterju z oznako Telex: 31196 Yu TOSAMA. Vsckakor prijetno presenečenje za nas in za njih. Poslušal sem, vi pa berite, kaj nam je o teleprinterju in o njegovih značilnostih povedala tov. Muhičeva — njej je bila namreč zaupana naloga, da upravlja s to tehnično noviteto na polju komunikacij.

Vprašanje: Tov. Muhič, Mene in vse nas zanima, kakšne izboljšave je za komercialno poslovanje prinesel seboj teleprinter?

Odgovor: »Teleprinter je res izredno koristna in tehnično izpopolnjena naprava za sprejemanje in pošiljanje poslovnih in drugih informacij«, je z zanimanjem pričela moja sogovornica in nadaljevala: Tehnične značilnosti, ki so poglavitne važnosti za teleprinter in ki mu dajejo prednost pred telefonom, so velike. Prva in glavna je ta, da osebi, ki sta v zvezi preko teleprinterja ne moreta kasneje negirati tovrstnega »pogovora«.

Na naslednje vprašanje: »Ali je tudi pri tej napravi potrebno dežurati vseh osem ur kot pri telefonu in ali so tu kakšne izpopolnitve«, mi je tov. Jožica z nasmehom odgovorila: »Da, tudi tu so določene olajšave. Delo z njim povzroča samo odpošiljanje telegrama, dočim teleprinter sam sprejema in zbira razne informacije tudi v odsotnosti osebe, ki z njim upravlja«. Ker me je to zanimalo, sem jo prosil, naj mi to pojasni: »Oseba, ki nam pošilja telegram, zavrti na številčnici teleprinterja našo karakteristično številko: 31196; in vzpostavi zvezo z našim teleksom in nato odda telegram. Naš teleprinter pa po vzpostavljeni zvezi avtomatsko sprejema in poslano obvestilo napiše na določeno rolo papirja, ki za nas potem predstavlja uradni dokument. Obvestila naših poslovnih partnerjev si lahko sledijo v različnih časovnih presledkih in iz različnih držav in krajev — to teleprinterja ne moti, on vse dogodke zapisuje v kronološkem redu in jih sam ureja v pregledno celoto sprejetih novic in dogodkov«.

Kakšne težave pa nastopajo v zvezi z delom pri odpošiljanju telegrama?

Kot sem že v uvodu povedala, da sprejetih in odposlanih telegramov ni mogoče stornirati, je za to potrebna določena koncentracija,

dobro poznavanje in obvladanje strojepisja, ažurnost in spretnost. Zadnji dve zahtevi sta važni za to, ko je po vzpostavljeni zvezi treba takoj pričeti z odpošiljanjem, v nasprotnem primeru se veza avtomatsko prekine, je dejala tov. Joži in zaključuje: »Teleprinter je v komercialnem poslovanju vitalne važnosti, ker se z njim mnogo hitreje in ugodneje sklepajo razne trgovske pogodbe in dogovori in izključuje se možnost posameznih napak, ki so značilne za telefonske pogovore«.

Ko sem kasneje sam prisostvoval odpošiljanju telegrama, sem se prepričal in uvidel ugodnosti in prednosti pred telefonom.

»Poslovanje preko telexa je hitreje in cenejše od telefona« mi je povdarila tov. Jožica, ko je oddala telegram.

Z nabavo teleprinterja smo se vključili v tisti razred gospodarskih organizacij, ki želijo čim hitreje vzpostavljati zvezo med seboj zaradi ažurnejšega in natančnejšega izpolnjevanja pogodbenih obveznosti do trga, družbe in posameznika.

Stefan Rozman

Seminar o pakiranju po ameriško

Preko 130 udeležencev iz vse Jugoslavije je en teden spremljalo predavanja dvajsetih ameriških strokovnjakov o tem »kakšna je vloga pakiranja in vsega kar je s tem v zvezi za ustvarjanje čim večjega dohodka«.

Tako ameriški izvajalci kot naši poslušalci so bili v glavnem vodilni možje v svojih podjetjih (razen par izjem med katere spada tudi moja malenkost).

Seminar je zajel vse teme s tega področja na splošno, bolj podrobno pa tiste posameznosti, ki so značilne za vse.

Ker je obravnavano področje preobširno za objavo v našem glasilu, bom nekaj ugotovitev, ki so pomembne in zanimive tudi za našo tovarno posredoval bralcem v skrajno skrajšani obliki.

Glavni rek, ki so se ga držali vsi predavatelji je bila na razne načine povedana misel: Pakiranje ni umetnost, temveč delo, katerega uspeh prikaže večji profit. (Profit je sicer kapitalistični izraz, vendar upam, da ga poznate — vsaj iz pregovorov!)

Doseganje večjega dohodka ni odvisno samo od kakovosti izdelka, ampak tudi od tega kako in kakšnega ga bomo predstavili kupcu, da ga bo kupoval. Kapitalisti, na primer ameriški, ki gledajo vedno samo na profit so ugotovili, da je ta

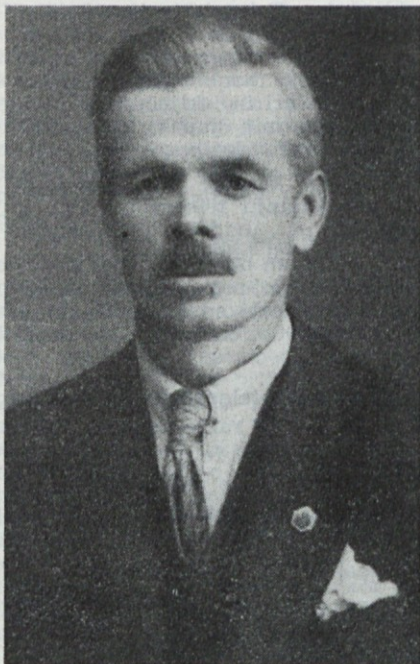
večji, če izgledu in predstavljanju izdelka posvetimo posebno posebno skrb. Ustvarili so osnovo za znanost, ki naj se ukvarja s temi vprašanji zaradi gospodarske koristi, ne pa zaradi sentimentalne želje po nekakšnem izbrušnem okusu. Američani so prvi sistematično prisluhnili željam kupcev in te želje marsikdaj tudi izrabili — za doseganje večjega profita in obstanka podjetja.

Kdo naj dela na tem področju in kako naj se loti tega je seveda odvisno od sposobnosti posameznika in ekipe, še bolj pa od velikosti podjetja. Formulo za ugotavljanje velikosti podjetja nam je zaupal eden od predavateljev Gilbert D. Miles vodilni strokovnjak razvojne službe pri družbi COLGATE — PALMOLIVE. Majhno podjetje je tisto, kjer hoče eden (majbrž vodilni) narediti vse.

Srednje je tisto, kjer hočejo narediti vsi vse. V velikem podjetju pa nobeden ne dela dosti. Na bralcih je ostalo, da odločijo, kam spadamo mi!

Vendar pa velja ne gleda na velikost podjetja eno: Vsaka embalaža, vsaka reklama je dobra, kadar nam veča prodajo — če ne — je zanič in jo je treba spremeniti. To spremeničenje pa je delo za to usposobljenih strokovnjakov, ki se bodo s tem sistematično ukvarjali.

IN MEMORIAM...

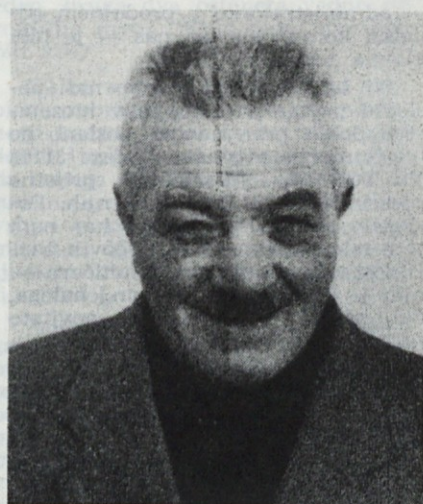
Beden Ivan

Za vedno se je poslovil od svoje sredine upokojeni dolgoletni član našega kolektiva tov. BEDEN. Ves čas od 1936 dalje je skrbno bedel nad našo imovino, razen od leta 1943 do 1945, ko je bil z družino v izgnanstvu, ker je bil njegov sin v partizanih. Bil je tudi med ustanovitelji PGD Vir in od tedaj ves predan tej organizaciji.

Učakar Meta

V tem letu nas je presenetila vest, da je umrla upokojena članica našega kolektiva UČAKAR META. Marljiva delavka je svojo zavest izkazala tudi med NOV, ko je kljub družinskim obveznostim kot tenrenka sodelovala v borbi proti okupatorju. Tudi po osvoboditvi je v organizacijah ZB, SZDL in RK nadaljevala s svojim naprednim in humanim poslanstvom.

Zidarič Anton

Mladostno neugnanemu je pretrgala usoda načrte tudi tov. ZIDARIČU, ko je bil še ves predan plemenitemu delu v ZDL, Občinski gasilski zvezki in Društvu rejcev malih živali. Kot sektorski poveljnik gasilcev si je veliko prizadeval za njegove napore je vsekakor naš koncept vseljudske obrambe, kjer je gasilstvu dodeljena pomembna vloga. Prosti čas pa je najraje posvečal vinogradništvu in sadjarstvu, er je našel svoj aktivni odmor

NAŠE CESTE

Vsak dan lahko preberemo v naših časopisih koliko nesreč se zgodi na naših cestah. Zelo velik je naš krvni davek, toda le malokdaj je na-

pisano kaj o tem, da bi se zmanjšal. Piše običajno samo: kriv je pešec, kolesar ali voznik avtomobila. So odgovorni organi že kdaj pomislili kako je vzdrževana cesta, na kateri je toliko nesreč. Vsak dan se vozimo v službo in domov in nikoli ne vemo ali se bomo vrnili še živi in celi. Če pa pogledamo še kakšna je kolesarska steza, ki pravzaprav to sploh ni, ker je tako ozka, da lahko gresta vstric le dva pešca. Kolesar mora včasih s te ozke steze, zapeljati na asfaltno cestišče, kar pa lahko zanjša postane usodno, kajti asfalt je ponekje visok tudi 10 cm. Če zapelješ nanj se ti lahko zgodi, da padeš, če pa ti uspe priti na asfalt,

pa lahko prideš pod kolesa avtomobilov ali motorjev. Nesreča je nezogibna. Kdo je kriv? Mislím, da bi takó cestišče lahko popravili, saj bi cestni organi morali skrbeti za varno vožnjo.

Da sem napisala ta sestavek je kriv moj triletni sinko, ki mi vsako jutro, ko odhajam na delo, poda ročico in mi pravi: »Mamica, pazi, da te ne zbije avto.«

Upam, da je mojega mišljenja še več delavk in delavcev, ki se prav tako vozijo v službo in imajo doma otroke.

CE MAČKU NA REP . . .

Dragi tov. urednik, venomer tar-nate, da je malo dopisnikov za našo »Tosamo«, pa je kljub temu vedno pestra in zasedena do zadnjega kotička. Rekli ste tudi, da nas vedno vabite k sodelovanju, nekatere starejše dopisnike, pa prosite naj kaj napišejo, pa še vseeno ni nič. K tem zadnjim spadam tudi jaz in zato tak naslov. Pa ne, da nočem. Vsi dopisniki pišejo same pravilnosti — zakaj bi bila jaz tista, ki dela »zgago« med njimi, edina, ki mi ni vse po volji, ker se v vsako stvar obregam in kot me pogrnjajo vse napišem v ta list. Ne bom hodila kot maček okoli vrele kaše, ampak bom kar naravnost »pošinfala« par stvari. Večkrat smo prosile, da bi nam pustili luč v stranišču pri tkalnici gaze, pa vse zaman. Nič kaj prijetno ni, če stopiš na kakšno mehko in še toplo podlago ter se popelješ naravnost »k ci-

lju nasproti«. Ali pa, da hodiš okoli vogalov gledat, kje je primeren kraj, kjer lahko v miru opraviš nujno stvar ali pa če si toliko pri moči, da vse skupaj srečno prineseš domov. To velja za močne. Vem, da si boste mislili, saj ni 24 ur noč. Toda tudi podnevi je tako, da moraš imeti posebno srečo, da lahko opraviš sam. Nič kaj prijetno ni, ko zadnji čas priletiš v stranišče, notri pa par mladih fantov, ki kadijo cigarete in poslušajo, kako katera ženska opravi svoje opravilo. In kako je nerodno, ko ji fantje naglas in v obraz povedo, kar so slišali oziroma prisluškovali. Raje ostanem toliko časa notri, da odidejo, kot pa da se mi rogajo za hrbtom. Ali ne bi mogli napisati: WC samo za ženske ali pa kajenje je dovoljeno v moškem stranišču in podobno. Mene osebno zelo moti ta medsebojna enakopravnost v stranišču.

L. K.

Tkalnica Zvezda: 27. 11. Križnar Ivanka.

Avtomatska tkalnica: 12. 11. Sevšek Slavka, 22. 11. Vehovec Andrej.

Pripravljalnica: 22. 11. Ferlič Cilka, 9. 12. Kokalj Cilka, 9. 12. Koprivnikar Rozka, 24. 11. Žavbi Angelca.

Belilnica: 5. 12. Banko Janez, 29. 11. Kokalj Franc, 23. 11. Osolin Franc, 22. 11. Pestotnik Dorca.

Tajništvo: 11. 12. Šinkovec Marija.

Tehnični sektor: 9. 12. Breznik Helena dipl. ing.

Računovodstvo: 11. 12. Bunič Kristina, 30. 11. Kavka Marija, 13. 11. Limovšek Milena,

Komerciala: 17. 11. Capuder Albert, 2. 12. Debevc Marjan, 7. 12. Jeretina Franc, 29. 11. Leskovec Janez.

Pomožni obrati: 16. 11. Rožič F., dipl. ing., 12. 11. Kerč Miha.

JOŠTOVA PROŠNJA

Mož Jošt je prosil svojo ženo Nežko, da bi mu očistila, zlikala in prišila gumb na tiste hlače, ki so na fotelju.

»Ja, ja, saj veš da bom naredila, samo sedaj ne utegnem.«

»Ne saj se tako ne mudi«, pravi Jošt.

Zakonca sta bila zelo uvidevna drug drugo. Ko pa po tednu dni hlače še niso bile urejene, je Jošt zelo prijazno vprašal svojo polovico: »Nežkica, na hlače si pa verjetno pozabila.« »Kje pa,« pravi ona, »samo ne morem jih, ker me vedno kdo zmoti, pa še delo v službi in tako mi vedno zmanjka časa.« Ker je bil Jošt soliden možakar, je utihnil in se malce zamislil. »Saj res

nima časa pa še te »kofetarice« jo vedno zmotijo.«

Ko pa je že tretjič mislil obleči tiste hlače in ker še vedno niso bile očiščene je malo zaškrtal z zobmi in rekel: »Ker pač Nežka nima časa, bom pa sam.« Lepo jih je očistil, zlikal in prišil gumb, nato pa šel k ženi in jo vprašal: »Ali je dobro?« »Dobro, seveda, joj kako si ti priden možiček.«

To mu je tako laskalo, da se je kar na peti zasukal ter odšel po suknjič in klobuk. »Kam pa greš, pa kar sam?« vprašuje žena. »V gostilno!« se odreže Jošt. »Kaj pa jaz?« vraša ona. »Jes sem si sam hlače spucov, speglov, knof pršov, bom pa še piv sam, veš Nežkica moja.« Posmehljivo ji je rekel na svidenje in odvihral.

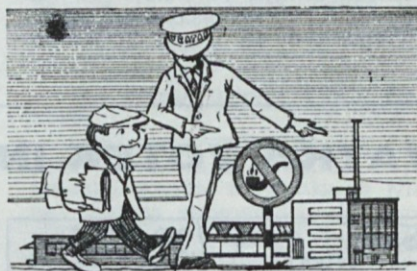
POROČILI SO SE:

Orešnik Marija, Cerar Franc, Klopčič Pavla.

Na skupni poti jim želimo veliko razumevanja!

V PODJETJE SO VSTOPILI:

1. 10. Pervinšek Avgust - transportni delavec, 10. 10. Flerin Branka - administrator tehničnega sektorja, 14. 10. Grčar Marija - kontrolor cigaret-nih filtrov, 14. 10. Šorn Marija - s'reznica v okrepčevalnici, 14. 10. Tarič Dragica - čistilka pri filtrih, 15. 10. Kočar Marjeta - kontrolor ci-garetnih filtrov, 16. 10. Orel Magda - kontrolor cigaret-nih filtrov, 17. 10. Kerč Helena - čistilka v mikalnici.

Kadrovske vesti

V ČASU OD 12. 11. DO 11. 12. 1968 PRAZNUJEJO SVOJ ROJSTNI DAN:

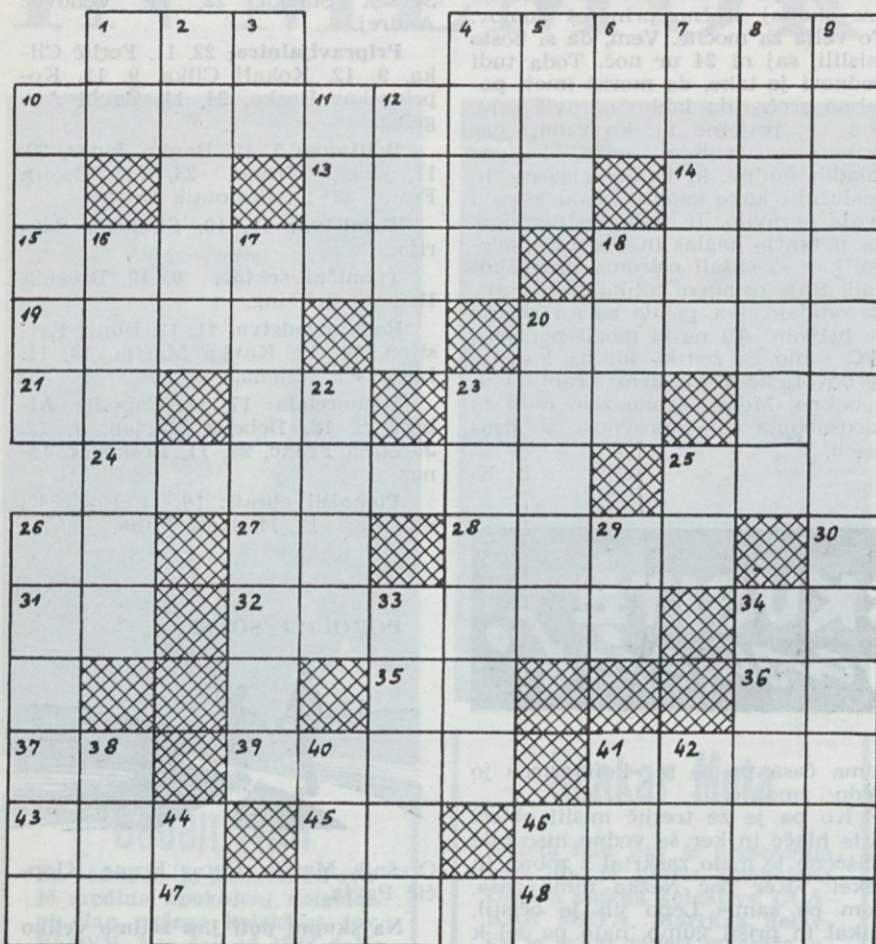

Konfekcija: 26. 11. Burja Julka, 8. 12. Rožič Marija, 2. 12. Gostič Francka, 6. 12. Gotar Marija, 2. 12. Jeretina Marica, 3. 12. Stupica Marija, 19. 11. Krušnik Marija, 27. 11. Osovnik Marija, 24. 11. Pančur Majda, 28. 11. Podbevšek Marija, 23. 11. Prašnikar Betka, 13. 11. Rode Zinka, 14. 11. Vrhovnik Gizela.

Filtri: 23. 11. Lukanc Tončka, 20. 11. Pavlič Andrej, 16. 11. Svetlin Jožica.

Tkalnica ovojev: 27. 11. Andrejka Andrej, 9. 12. Deisinger Štefka, 6. 12. Ivanetič Majda, 17. 11. Kolbl Cilka, 11. 12. Miklavčič Fani, 10. 12. Vehovec Pavla, 29. 11. Grad Francka.

NAGRADNA KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. tema, 4. tkanina za moške letne hlače, 10. priprava za ugotovitev magnetne privlačnosti zemlje, 13. valovi, 14. italijanska RTV, 15. pisalna in tiskarska umeznost, 18. mesto ob jadrans-

ski obali znano iz NOB, 19. tuje moško ime, 20. ime igralkice Potokarjeve, 21. priimek naše tajnice, 23. kozmetično sredstvo, 24. označba smeri, 25. ploskovna mera, 26. Poljska, 27. Islandija, 28. tovarna žival — znana

iz NOV, 30. 23. črka, 31. italijanski spolnik, 32. vtirati, 34. Albanija, 35. kemični znak za aluminij, 36. kazalni zaimek, 37. Zemun, 39. listnato drevo, 41. žival s hišico, 43. tovarna v Mariboru, 45. osebni zaimek, 46. pripadnik JLA, 47. pisarna, 48. družbene prireditve.

NAVPIČNO: 1. predlog, 2. gozdni delavec, 3. 4. in 15. črka, 4. kos papirja, 5. znamka avtomobilov, 6. nikalnica, 7. rimsko preddverje, 8. vijuga reke — po reki v Mali Aziji, 9. samospjev, spev, 10. vremenski pojav, 11. ljubkavalno ime za Evo, 12. čut za spodobnost, 16. pila za les, 17. slavnostna prireditve, 18. ribiška mreža, 20. naftni derivat, 22. sestavni del telesa, 23. osnovna zaustavka, 25. Anton Aškerc, 26. krvna tekočina, 29. kemični znak za litij, 30. izdelki naše tovarne, 33. zlitina jekla, 34. bela svefla redka tkanina, 38. Ema Torkar, 40. žensko ime, 41. tečaj, 42. del voza, 44. Tuzla, 46. Volkar Pavel.

Izdaja Tovarna sanitetnega materiala Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Dipl. ing. Helena Breznik, Urška Kersnik, Lojzka Križman, Tone Arnuš, Miha Kerč, Ivan Kosirnik, dipl. oec. Tone Laznik, Janez Leskovec, Slavko Rosulnik, Štefan Rozman in Franc Perše odgovorni urednik

Tiska Papirkonfekcija Krško, obrat Valvasorjeva tiskarna

Naklada 700 izvodov

VATKA VOTEK IN FILTER FILIP

